

ANALIZA ZMIAN NA RYNKU PRACY W POLSCE W LATACH 2009–2018

DOI: 10.26399/meip.1(68).2020.02/p.antoszak

WPROWADZENIE

Problemy rynku pracy należą do podstawowych zagadnień współczesnej gospodarki. Dotyczą one świadczonej przez czynnik ludzki usługi pracy oraz oczekiwań pracowników odnoszących się do rozwoju i płacy. Postawy i zachowania ludzi angażujących działania, umiejętności i wiedzę stanowią określone nakłady i przynoszą wymierne efekty tak w gospodarce jako całości systemowej, jak i w poszczególnych jej działach czy też organizacjach gospodarczych¹. Rynek pracy to jeden z trzech rynków czynników produkcji (obok rynku ziemi i kapitału). Przedmiotem wymiany na tym rynku jest praca rozumiana jako towar, różniący się jednak od innych dóbr. Praca to działalność człowieka odzwierciedlająca ogół fizycznych i psychicznych cech umożliwiających mu świadczenie różnorodnych usług mających na celu wytwarzanie wartości użytkowych. Podejście takie prowadzi do stwierdzenia, że praca jest towarem osobliwym i specyficznym. Z jednej strony jest ona towarem sprzedawanym przedsiębiorcy jako czynnik produkcji, a z drugiej źródłem dochodu pracownika, dzięki któremu kupuje on środki konsumpcji, stwarzając popyt na towary, a tym samym na pracę². Zasoby pracy zarówno w skali organi-

* Paweł Antoszak – dr, Instytut Prawa i Ekonomii, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, e-mail: pawelantoszak@ukw.edu.pl; ORCID: 0000-0002-6641-1211

¹ W. Jarmołowicz (red.), *Rynek pracy w warunkach zmian ustrojowych*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2003, s. 10.

² H. Januszek, *Kapitał społeczny na rynku pracy*, [w:] *idem* (red.), *Kapitał społeczny – aspekty teoretyczne*, „Zeszyty Naukowe” nr 42, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2004, s. 33.

zacji gospodarczej, jak i gospodarki narodowej i światowej są szczególnie cenne, a ich możliwie pełne wykorzystanie to podstawa rozwoju nie tylko gospodarczego, ale i cywilizacyjnego³. Z pojęciem pracy kojarzy się nie tylko mniej lub bardziej produktywny pracownik czy też zespół lub grupa ludzka, ale także wymagający i suwerenny konsument oraz potencjalny i zyskujący na znaczeniu przedsiębiorca. Pracownik, za sprawą społecznej wrażliwości na godne warunki oraz na godną płacę, to także pożądanym w negocjacjach partner⁴. Nadzwyczajna pozycja pracy ludzkiej we współczesnej gospodarce, specyficzne cechy i właściwości rynku pracy, a także ścisłe związki oraz współzależności łączące ten rynek z innymi rynkami świata produktów i usług finalnych oraz zasobów kapitału i ziemi są powodem do stawiania wciąż nowych pytań o miejsce tego rynku w gospodarce, o sposób jego funkcjonowania oraz panujące na nim warunki równowagi i nierównowagi, o różne relacje konkurencji oraz rodzaje i segmenty samego rynku, o najbardziej wreszcie istotne funkcjonalne i instytucjonalne czynniki determinujące jego działanie⁵. Rynek pracy w odróżnieniu od innych czynników produkcji nie może być analizowany wyłącznie w kategoriach ekonomicznych. Człowiek jest oczywiście jednym z zasobów ekonomicznych, a jego praca tworzy nowe wartości ekonomiczne. Jest właścicielem swej siły roboczej, którą oferuje na rynku pracy i na którą na rynku tym panuje określony popyt. Człowiek jest jednak również istotnym elementem rzeczywistości pozagospodarczej: społecznej, kulturowej, politycznej, moralnej i psychicznej. Przedmiotu wymiany na rynku pracy nie stanowi on, lecz jego praca. Nie ma ona charakteru abstrakcyjnego, lecz konkretny i nie da się jej oderwać od wykonującej ją podmiotu⁶.

Jednym z ważnych zagadnień współczesnego rynku pracy jest jego elastyczność. Chodzi nie tylko o elastyczność popytu i podaży na tym rynku, ale także zasadę swobody kontraktowania. Regulacje administracyjne ograniczają swobodę kontraktowania i nadmierną regulację stosunków pracy. Nawet gdy celem regulacji tych stosunków przez państwo jest ochrona praw pracowniczych i upodmiotowienie ludzi pracy, skutek takich działań bywa często

³ W. Jarmołowicz (red.), *Gospodarowanie pracą we współczesnym przedsiębiorstwie. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Forum Naukowe, Poznań 2007, s. 38.

⁴ S. Borkowska (red.), *Rynek pracy wobec integracji z Unią Europejską*, IPiSS, Warszawa 2002, s. 122.

⁵ W. Jarmołowicz, M. Knapińska, *Polityka państwa na rynku pracy w warunkach transformacji i integracji gospodarczej*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2005, s. 22.

⁶ H. Paszke, W. Piotr, *Spoleczno-ekonomiczne uwarunkowania rynku pracy menedżerów*, [w:] W. Jarmołowicz (red.), *Rynek pracy...*, *op. cit.*, s. 51–52.

odmienny od zamierzonego. Regulacje te wprowadzają na rynku pracy głęboki podział na dwie kategorie ludzi: *insiders* oraz *outsiders*⁷. Silna i bezpieczna pozycja tych pierwszych oznacza jednocześnie długotrwałe bezrobocie tych drugich⁸.

Rynek pracy i zachodzące na nim zjawiska cechują się ogromnym zróżnicowaniem. Wynika to z wielu czynników, takich jak bardzo różnorodna struktura podaży, jak i popytu na pracę. Każdy podmiot oferujący swoją pracę charakteryzuje się indywidualnym zestawem cech, umiejętności i kompetencji, jak również oczekiwaniami w zakresie wynagrodzenia i warunków pracy. Wynagrodzenia natomiast są czynnikiem motywującym pracowników. Również pracodawcy zgłaszający popyt na pracę mają określone preferencje dotyczące zatrudnianych osób, obejmujące nie tylko wspomniane kompetencje, lecz również stopień zaangażowania. Nie bez znaczenia pozostaje także specyfika samych usług pracy, znacząco odmienna od dóbr oferowanych w ramach innych rynków. W obliczu tego zróżnicowania wszelka ingerencja w rynek pracy służąca ograniczaniu bezrobocia i łagodzeniu jego skutków jest przedsięwzięciem niezwykle trudnym i złożonym⁹.

1. ZATRUDNIENIE W POLSCE

Ocenę przeciętnego zatrudnienia w Polsce w latach 2009–2018 przedstawia tabela 1. Zauważmy, że w 2009 roku przeciętne zatrudnienie w Polsce kształtowało się na poziomie 9768,1 tys. osób. Z tego najwięcej zatrudnionych było w przemyśle – 2725,4 tys. osób, w handlu i naprawach samochodów – 1611,5 tys. osób, oraz w edukacji – 1039,0 tys. osób. Najmniej natomiast w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją – 128,5 tys. osób, oraz w pozostałej działalności usługowej – 98,4 tys. osób. Jak łatwo zauważyć, w ostatnim dwudziestoleciu trend charakteryzujący większość rozwiniętych gospodarek zmienia także polską rzeczywistość: stale zmniejszało się zatrudnienie w rolnictwie, rosło za to w przemyśle. Rozwój przemysłu, szczególnie wytwarzającego produkty o wysokiej wartości dodanej, jest więc w Polsce

⁷ G.S. Becker, *Job Market: Europe Doesn't Have Anything to Boast About*, New York 1997, s. 56.

⁸ H. Paszke, *Postęp i regres w zarządzaniu zasobami ludzkimi w Europie*, [w:] Z. Galor, B. Goryńska-Bittner (red.), *Stara i Nowa Europa*, Poznań 2000, s. 157–172.

⁹ E. Kryńska, E. Kwiatkowski, *Podstawy wiedzy o rynku pracy*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2013, s. 11–12.

niezbędny. Na bazie mocno rozwiniętego przemysłu powinno się rozwijać sektor usługowy.

Przeciętne zatrudnienie w całym badanym okresie rosło z wyjątkiem lat 2012 i 2013. Rok 2009 był związany z początkiem kryzysu gospodarczego. Na koniec 2018 roku przeciętne zatrudnienie w Polsce kształtowało się na poziomie 10606,2 tys. osób. Z tego najwięcej zatrudnionych było w przemyśle – 2905,2 tys. osób, w handlu i naprawach samochodów – 1726,4 tys. osób, oraz w edukacji – 1090,5 tys. osób. Ponownie najmniej natomiast w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją – 126,7 tys. osób, oraz w pozostałej działalności usługowej – 151,1 tys. osób. Najwięcej zatrudnionych przybyło w przemyśle – 180,0 tys. osób. Można zatem wnioskować, że dokonywała się w zatrudnieniu istotna restrukturyzacja gospodarki z „modelu socjalistycznego”, w którym najwięcej osób pracowało w sektorze przemysłowym, na rzecz modelu nowoczesnej gospodarki rynkowej, gdzie na znaczeniu zyskują sektory usługowe i finansowe. Wzrost zatrudnienia można traktować jako dobry znak dla produkcji – z reguły przedsiębiorstwa zwiększają zatrudnienie w okresie dobrej koniunktury i wtedy, gdy z optymizmem patrzą w przyszłość.

Zwiększone zatrudnienie świadczy o rozwoju i dobrej kondycji polskiej gospodarki. Wzrost zatrudnienia to dobra informacja dla inwestorów, ale i pracowników. Zapotrzebowanie na kapitał ludzki daje dobre perspektywy rozwoju dla pracowników. W gospodarce rynkowej niektóre grupy zawodowe muszą się przekwalifikować i to zjawisko jest w Polsce widoczne.

Tabela 1
Przeciętne zatrudnienie w Polsce w latach 2009–2018 (w tys. osób)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
OGÓŁEM	9768,1	9744,8	9801,9	9719,6	9566,0	9700,6	9823,0	9945,8	10411,2	10606,2
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	148,3	143,9	144,0	142,9	142,5	145,8	145,1	144,8	148,3	147,5
Przemysł	2725,4	2696,1	2714,2	2674,2	2627,2	2676,5	2705,6	2734,3	2849,7	2905,4
Budownictwo	706,6	674,4	705,2	670,9	604,3	590,0	592,8	594,3	614,1	640,5
Handel i naprawy pojazdów	1611,5	1598,7	1580,3	1559,3	1529,4	1562,4	1596,4	1614,8	1690,0	1726,4
samochodowych										
Transport i gospodarka magazynowa	581,8	582,5	589,3	591,1	585,2	593,9	609,6	624,2	680,6	709,1
Zakwaterowanie i gastronomia	180,9	175,7	173,7	174,8	170,0	171,1	172,0	173,4	193,6	195,7
Informacja i komunikacja	195,7	195,3	198,2	204,2	207,4	216,8	229,2	246,5	258,8	267,5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	278,9	281,7	280,5	285,7	279,2	278,9	268,4	264,3	270,2	268,2
Obstuga rynku nieruchomości	140,0	142,0	146,7	142,1	138,4	143,1	141,8	142,6	152,5	147,6
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	326,3	328,4	339,4	346,1	350,0	365,9	374,3	386,5	406,8	427,3

Tabela 1 – cd.

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Administrowanie i działalność wspierająca Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	320,8	353,8	359,2	355,8	366,0	382,5	401,9	425,8	479,3	480,3
Edukacja	629,5	642,8	630,3	629,4	623,9	621,6	619,4	617,3	621,1	621,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1039,0	1035,9	1039,8	1044,7	1027,5	1036,3	1046,5	1057,2	1087,4	1090,5
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	656,5	667,8	667,9	666,6	664,6	667,6	669,4	671,2	689,9	700,6
Pozostała działalność usługowa	128,5	130,3	131,7	129,5	119,6	120,8	120,9	121,4	125,3	126,7
	98,4	95,5	101,5	102,3	130,8	127,4	129,7	127,3	143,6	151,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Przebiegłe zatrudnienie, Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej* 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, GUS, Warszawa 2010, s. 263–264, 2011, s. 227–228, 2012, s. 233–234, 2013, s. 242–243, 2014, s. 244–245, 2015, s. 246–247, 2016, s. 246–247, 2017, s. 242–243, 2018, s. 246–247, 2019, s. 246–247.

Korelacja pomiędzy zatrudnieniem w branży przemysłowej a produkcją jest wyraźna, ale próba określenia, czy i ewentualnie z jakim wyprzedzeniem zmiana jednego wskaźnika zapowiada zmianę drugiego, bez uwzględnienia dodatkowych czynników byłaby zbyt dużym uproszczeniem. Istotne dla tej zależności są także:

- koniunktura gospodarcza,
- zamówienia eksportowe krajowe i zagraniczne,
- koszty pracy,
- kursy walutowe.

W toku dalszego postępowania badawczego przeanalizowano dynamikę wzrostu przeciętnego zatrudnienia w Polsce (tabela 2). Z danych w tej tabeli wynika, że wystąpiło dość istotne zróżnicowanie tempa wzrostu zatrudnienia w Polsce. W 2009 roku spadło ono o 0,84%. W tym w niektórych działach spadło o 5,72% (przemysł) i o 3,62% (pozostała działalność usługowa), w innych zaś wzrosło o 5,27% (budownictwo) i o 7,35% (administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne). W 2012 roku wystąpiły nieco mniejsze różnice. Przy spadku zatrudnienia w kraju o 0,84% zatrudnienie w informacji i komunikacji wzrosło o 3,03%, a w budownictwie spadło o 4,86%. Jeszcze większe różnice notowano w latach 2014–2018. Mimo że zatrudnienie w Polsce w 2014 roku według sekcji gospodarki narodowej wzrosło o 1,41%, to w niektórych działach nastąpił wzrost o 4,54% (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna), a w innych (pozostała działalność usługowa) spadek o 2,60%. W 2018 roku, gdy zatrudnienie w Polsce wzrosło o 1,87%, w pozostałej działalności usługowej wzrosło o 5,22%, a w obsłudze rynku nieruchomości spadło o 3,21%. Porównując dynamikę wzrostu zatrudnienia w poszczególnych sekcjach gospodarki narodowej w latach 2009–2018, nietrudno zauważyć, że w nich wszystkich osiągnięte tempo wzrostu w latach 2009–2013 było niższe niż w latach 2014–2018. Na przykład w przemyśle zatrudnienie spadło w 2009 roku o 5,72%, podczas gdy w 2014 roku wzrosło o 1,06%, a w 2016 roku o 1,95%.

O skali przyspieszenia dynamiki wzrostu przeciętnego zatrudnienia w tym okresie świadczyło to, że w 2017 roku we wszystkich sekcjach gospodarki narodowej w Polsce osiągnięto wyższą dynamikę wzrostu. Zmienność dynamiki wzrostu zatrudnienia powodowała, że w dłuższym czasie dynamika wzrostu między sekcjami w wielu przypadkach się wyrównywała.

Tabela 2

Dynamika wzrostu przeciętnego zatrudnienia w Polsce w latach 2009–2018 w proc. (rok poprzedni = 100)

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
OGÓŁEM	99,16	98,92	100,59	99,16	98,42	101,41	101,26	101,25	104,68	101,87
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	99,06	97,03	100,07	99,24	99,72	102,32	99,52	99,79	102,42	99,46
Przemysł	94,28	98,92	100,67	98,53	98,24	101,88	101,09	101,06	104,22	101,95
Budownictwo	105,27	95,44	104,57	95,14	90,07	97,63	100,47	100,25	103,33	104,30
Handel i naprawy pojazdów	98,65	99,21	98,85	98,67	98,08	102,16	102,18	101,15	104,66	102,15
samochodowych										
Transport i gospodarka magazynowa	96,58	100,12	101,17	100,31	99,00	101,49	102,64	102,40	109,04	104,19
Zakwaterowanie i gastronomia	99,23	97,13	98,86	100,63	97,25	100,65	100,53	100,81	111,65	101,08
Informacja i komunikacja	103,22	99,80	101,48	103,03	101,57	104,53	105,72	107,55	104,99	103,36
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	98,66	101,00	99,57	101,85	97,73	99,89	96,24	98,47	102,23	99,26
Obsługa rynku nieruchomości	100,94	101,43	103,31	96,86	97,40	103,40	99,09	100,56	106,94	96,79
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	103,95	100,64	103,35	101,97	101,13	104,54	102,30	103,26	105,25	105,04

Tabela 2 – cd.

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Administrowanie i działalność wspierająca	100,25	110,29	101,53	99,05	102,87	104,51	105,07	105,95	112,56	100,21
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	107,35	102,11	98,06	99,86	99,13	99,63	99,65	99,66	100,62	100,11
Edukacja	101,64	99,70	100,38	100,47	98,35	100,86	100,98	101,02	102,86	100,29
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	102,35	101,72	100,01	99,81	99,70	100,45	100,27	100,27	102,79	101,55
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	103,63	101,40	101,07	98,33	92,36	101,00	100,08	100,41	103,21	101,12
Pozostała działalność usługowa	96,38	97,05	106,28	100,79	127,86	97,40	101,81	98,15	112,80	105,22

Źródło: opracowanie własne na podstawie tabeli 1.

2. PRACUJĄCY W POLSCE

Dalsze rozważania dotyczyć będą analizy i oceny sytuacji pracujących w Polsce w latach 2009–2018 na podstawie danych zaprezentowanych w tabeli 3. Jak wynika z tej tabeli, występowały duże różnice pomiędzy liczbą pracujących osób w Polsce w latach 2009–2018. W 2009 roku liczba ta ogółem wynosiła 13782,3 tys. osób, w tym pracujących w sektorze publicznym było 3606,5 tys. osób, a w sektorze prywatnym – 10175,8 tys. osób. Zatrudnionych na podstawie stosunku pracy zanotowano 10735,5 tys. osób, natomiast pracodawców i pracujących na własny rachunek było 3348,5 tys.

Warto zauważyć, że liczba pracujących ogółem rosła do 2011 roku. Pracujących w sektorze publicznym było coraz mniej i na koniec 2011 roku liczba ta wynosiła 3486,5 tys., a w sektorze prywatnym rosła do 10746,1 tys. osób. Od 2011 roku zwiększała się liczba pracujących, a to przekładało się na zmniejszenie stopy bezrobocia. Właśnie w gospodarce rynkowej w rozumieniu klasyków większość aktywności koncentruje się wokół podmiotów prywatnych. Istotne było to, że w 2012 roku liczba pracujących ogółem w Polsce spadła do 14172,0 tys. Można stwierdzić, że liczba pracujących w Polsce była uzależniona od warunków gospodarczych w kraju i za granicą, a jej spadek w 2012 roku był efektem kryzysu gospodarczego na świecie. Od 2013 roku nastąpił wzrost liczby pracujących w Polsce i na koniec tego roku liczba pracujących ogółem wynosiła 14244,3 tys., w tym pracujących w sektorze publicznym było 3375,0 tys. osób, a w sektorze prywatnym – 10869,3 tys. osób. Zatrudnionych na podstawie stosunku pracy zanotowano 10404,6 tys. osób, natomiast pracodawców i pracujących na własny rachunek – 3785,0 tys. Na koniec 2018 roku liczba pracujących ogółem wynosiła 15949,7 tys. osób, w tym pracujących w sektorze publicznym 3403,7 tys. osób, a w sektorze prywatnym – 12546,0 tys. osób. Zatrudnionych na podstawie stosunku pracy zanotowano 11792,0 tys., natomiast pracodawców i pracujących na własny rachunek – 4110,6 tys.

Tabela 3
Pracujący w Polsce w latach 2009–2018

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	Osoby w tys.									
OGÓŁEM	13782,3	14106,9	14232,6	14172,0	14244,3	14563,4	14829,8	15177,7	15710,8	15949,7
Sektor publiczny	3606,5	3570,7	3486,5	3427,0	3375,0	3377,1	3343,6	3337,8	3371,3	3403,7
Sektor prywatny	10175,8	10536,2	10746,1	10745,0	10869,3	11186,3	11486,2	11564,3	12339,5	12546,0
Z liczby ogółem:	10375,5	10410,2	10441,3	10343,8	10404,6	10665,7	10854,8	11176,0	11580,8	11792,0
– zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	3348,5	3641,8	3735,4	3773,2	3785,0	3843,6	3922,6	3951,8	4081,7	4110,6
– pracodawcy i pracujący na własny rachunek, w tym gospodarstwa indywidualne w rolnictwie	1967,0	2216,2	2216,2	2216,2	2216,2	2216,2	2216,2	2216,2	2216,2	2216,2
– osoby wykonujące pracę nakładczą	1,7	1,5	1,4	1,2	1,0	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6
– agenci	12,8	9,6	10,6	10,3	10,4	10,2	9,3	8,7	6,8	6,4

Źródło: opracowanie i obliczenia własne na podstawie: *Pracujący*, Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, GUS, Warszawa 2010, s. 256, 2011, s. 221, 2012, s. 227, 2013, s. 237, 2014, s. 239, 2015, s. 241, 2016, s. 242, 2017, s. 252, 2018 s. 241, 2019, s. 241.

Jak pokazuje tabela 4 w latach 2009–2018 odnotować można dynamikę wzrostu liczby pracujących w Polsce powyżej 100%, co oznacza wzrost liczby pracujących. Wyjątkiem były lata 2009 i 2012, kiedy dynamika spadła poniżej 100% i nastąpił spadek liczby pracujących. W 2009 roku dynamika liczby pracujących spadła o 1,82%, w sektorze publicznym nastąpił spadek o 0,41%, a w prywatnym o 2,31%. Dynamika liczby zatrudnionych na podstawie stosunku pracy spadła o 1,45%, a pracodawców i pracujących na własny rachunek – o 3,04%. Liczba pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie pozostała niezmienną w porównaniu z 2008 rokiem. Dynamika liczby osób wykonujących pracę nakładczą spadła aż o 57,50%, natomiast dynamika liczby agentów wzrosła o 56,10%. W 2013 roku dynamika liczby pracujących wzrosła o 0,51%, w sektorze publicznym nastąpił spadek o 1,52%, a w prywatnym wzrost o 1,16%. Dynamika liczby zatrudnionych na podstawie stosunku pracy wzrosła o 0,59%, a pracodawców i pracujących na własny rachunek o 0,31%. Liczba pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie nie zmieniła się. Dynamika liczby osób wykonujących pracę nakładczą spadła aż o 6,67%, natomiast dynamika liczby agentów wzrosła o 0,97%.

W analizowanym okresie spadała dynamika liczby pracujących w sektorze publicznym, a w sektorze prywatnym rosła. Dynamika liczby pracujących na podstawie stosunku pracy rosła, z wyjątkiem roku 2009 i 2012. Natomiast dynamika liczby pracodawców i pracujących na własny rachunek w 2009 roku kształtowała się na poziomie 96,96%. W 2010 roku wzrosła i wynosiła 108,76%, a następnie spadała i osiągnęła 100,71% w 2018 roku. Na koniec 2018 roku dynamika liczby pracujących wzrosła o 1,52%, w sektorze publicznym nastąpił wzrost o 0,96%, a w prywatnym wzrost o 1,67%. Dynamika liczby zatrudnionych na podstawie stosunku pracy wzrosła o 1,82%, a pracodawców i pracujących na własny rachunek o 0,71%. Liczba pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz liczba osób wykonujących pracę nakładczą nie zmieniła się. Dynamika liczby agentów spadła o 5,88%. Sektor usług staje się coraz ważniejszą częścią każdej gospodarki, która przyczynia się do rozwoju działalności gospodarczej. Rynek pracy w sektorze publicznym charakteryzuje się przerostem zatrudnienia oraz małą mobilnością pracujących¹⁰.

¹⁰ M.W. Socha, U. Sztanderska, *Labor Market in the Transition to the Market Economy in Poland*, Polish Policy Research Group Warsaw University, PPRG Discussion Papers No. 2, Warsaw 1991, s. 2–3.

Tabela 4

Dynamika wzrostu liczby pracujących w Polsce w latach 2009–2018

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	Dynamika w proc. (rok poprzedni = 100)									
OGÓŁEM	98,18	102,36	100,89	99,57	100,51	102,24	101,83	102,35	103,51	101,52
Sektor publiczny	99,59	99,01	97,64	98,29	98,48	100,06	99,01	99,83	101,00	100,96
Sektor prywatny	97,69	103,54	101,99	99,99	101,16	102,92	102,68	100,68	106,70	101,67
Z liczby ogółem:	98,55	100,33	100,30	99,07	100,59	102,51	101,77	102,96	103,62	101,82
– zatrudnieni na podstawie stosunku pracy	96,96	108,76	102,57	101,01	100,31	101,55	102,06	100,74	103,29	100,71
– pracodawcy i pracujący na własny rachunek, w tym gospodarstwa indywidualne w rolnictwie	100,00	112,67	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
– osoby wykonujące pracę nakładczą	42,50	88,24	93,33	85,71	83,33	80,00	87,5	85,71	100,00	100,00
– agenci	156,10	75,00	110,42	97,17	100,97	98,08	91,18	93,55	78,16	94,12

Źródło: opracowanie i obliczenia własne na podstawie tabeli 3.

3. KOSZTY PRACY W POLSCE

Kolejne rozważania dotyczyć będą analizy i oceny kosztów pracy w Polsce w latach 2009–2018. W tym celu wykorzystane zostaną dane o kosztach pracy na 1 zatrudnionego w podziale na 1 godzinę przepracowaną (tabela 5). W 2009 roku koszt pracy na 1 zatrudnionego wynosił 4232,68 zł, w przeliczeniu na 1 godzinę przepracowaną – 30,51 zł. W 2010 roku koszty pracy na 1 zatrudnionego kształtowały się na poziomie 4388,31 zł, a w przeliczeniu na 1 godzinę przepracowaną – 31,58 zł. W 2011 roku koszty pracy na 1 zatrudnionego kształtowały się na poziomie 4633,95 zł, a na 1 godzinę przepracowaną – 33,14 zł. Do końca 2018 roku koszty pracy wzrastały do poziomu 6150,58 zł. Koszty pracy w roku 2018 w porównaniu do roku 2009 wzrosły zatem o 145,31%. Według raportu Ministerstwa Gospodarki koszty pracy miały do niedawna decydujące znaczenie w kształtowaniu pozycji konkurencyjnej Polski. Rozwój gospodarczy Polski oraz procesy globalizacyjne sprawiły jednak, że czynnik ten traci na znaczeniu. Inwestorzy poszukujący przewag kosztowych coraz częściej decydują się na wybór bardziej konkurencyjnych pod względem kosztów regionów. Mimo to na tle innych krajów Unii Europejskiej wysokość kosztów pracy w Polsce jest nadal relatywnie niska.

Tabela 5

Koszty pracy w Polsce w latach 2009–2018 (w zł)

Rok	na 1 zatrudnionego (przeciętnie miesięcznie)	na 1 godzinę przepracowaną
2009	4232,68	30,51
2010	4388,31	31,38
2011	4633,95	33,14
2012	4758,64	33,99
2013	4985,54	35,37
2014	5149,18	36,42
2015	5348,81	37,51
2016	5573,26	38,64
2017	5759,06	40,71
2018	6150,58	43,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Koszty pracy*, Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, GUS, Warszawa 2010, s. 270, 2011, s. 234, 2012, s. 248–249, 2013, s. 250, 2014, s. 251, 2015, s. 253, 2016, s. 253, 2017, s. 254, 2018, s. 254, 2019, s. 254.

Zgodnie z definicją Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) koszt pracy to całkowity koszt poniesiony przez pracodawcę w związku z zatrudnieniem pracownika. W ten sposób rozumiany koszt pracy obejmuje: wynagrodzenie za wykonaną pracę, wynagrodzenie za czas niewykonywania pracy, premie i gratyfikacje, koszt posiłków, napojów, płatności w naturze, koszt mieszkań pracowników ponoszonych przez pracodawcę, wydatki pracodawcy na ubezpieczenia społeczne, koszty szkolenia ponoszone przez pracodawcę, świadczenia społeczne i inne, takie jak koszty transportu pracowników, odzież robocza, koszty rekrutacji oraz podatki traktowane jako koszty pracy. Ze względu na coraz częstszy brak pracowników koszty pracy nie będą mogły stanowić najważniejszego czynnika przy zatrudnianiu.

W latach 2009–2018 dynamika kosztów pracy w Polsce kształtowała się na poziomie powyżej 100% (tabela 6). Można zauważyć, że dynamika kosztów na 1 zatrudnionego od 2009 roku do 2010 roku spadała z 106,18% do 103,68%. W 2011 roku koszty wzrosły do 105,60%, a od 2012 roku spadły. W 2018 roku dynamika kształtowała się na poziomie 106,80%. Dynamika kosztów pracy na 1 godzinę opłaconą i przepracowaną rosła z roku na rok o około 2–4%, wyjątkiem były lata 2009, 2011, 2017 i 2018, w których zanotowano wzrost o 5–10%. Mimo że wysokość kosztów pracy w Polsce należy do najniższych w Europie, nadal wyraźnie one rosną. Pod względem tempa wzrostu kosztów pracy Polska znajduje się w unijnej czołówce.

Tabela 6

Dynamika wzrostu kosztów pracy w Polsce w latach 2009–2018 w proc.
(rok poprzedni = 100)

Rok	na 1 zatrudnionego (przeciętnie miesięcznie)	na 1 godzinę przepracowaną
2009	106,18	109,55
2010	103,68	102,85
2011	105,60	105,61
2012	102,69	102,56
2013	104,77	104,06
2014	103,28	102,97
2015	103,88	102,99
2016	104,20	103,01
2017	103,33	105,36
2018	106,80	107,17

Źródło: opracowanie własne na podstawie tabeli 5.

4. PRZYJĘCIA I ZWOLNIENIA PRACOWNIKÓW

W 2009 roku liczba przyjętych osób do pracy wynosiła 1525,6 tys., a współczynnik przyjęć kształtował się na poziomie 18,8%. Natomiast zwolnionych w tym roku było 1660,5 tys., a współczynnik zwolnień wynosił 20,4%. Liczba przyjętych osób była niższa niż zwolnionych. Taka sytuacja była efektem kryzysu gospodarczego na świecie. Istotne było to, że od 2010 roku nastąpił wzrost liczby przyjętych i zwolnionych osób. W 2010 roku przyjęto do pracy w transporcie 1614,5 tys. osób, współczynnik przyjęć wynosił 20,3%. Natomiast zwolniono z pracy 1557,8 tys. osób, współczynnik zwolnień kształtował się na poziomie 19,5%. W 2012 roku nastąpił spadek zarówno liczby przyjętych, jak i zwolnionych – tych pierwszych do poziomu 1587,7 tys. osób, a tych drugich do 1623,9 tys. osób. W tym roku także liczba przyjętych była niższa niż liczba zwolnionych osób. Od 2013 roku nastąpił wzrost zarówno liczby przyjętych, jak i zwolnionych osób. W 2016 roku liczba przyjętych osób wynosiła 1908,6 tys. przy współczynniku przyjęć 22,7%; zwolnionych było 1742,8 tys., przy współczynniku zwolnień 21,2%. Na koniec 2018 roku z kolei liczba przyjętych osób wynosiła 2291,4 tys. przy współczynniku przyjęć 27,1%; zwolnionych było 2000,5 tys. przy współczynniku zwolnień 23,5%. Można powiedzieć, że przyjęcie bądź zwolnienie pracowników uzależnione było od sytuacji gospodarczej kraju, a to przekładało się na sytuację ekonomiczną przedsiębiorstw. W całym analizowanym okresie z wyjątkiem lat 2009 i 2012 przyjęto więcej pracowników, niż zwolniono. Dynamika wzrostu liczby przyjętych do pracy w 2009 roku wynosiła 72,29%. Od 2010 roku do 2011 roku wzrastała z 105,83% do 112,65%. W 2012 roku zaś spadła do 87,30%. To efekt kryzysu gospodarczego w 2009 roku oraz drugiej jego fazy w 2012 roku. Od 2013 roku nastąpił wzrost dynamiki i z lekkimi wahaniami trwał do 2017 roku. Na koniec 2018 roku dynamika liczby przyjętych do pracy spadła do 99,81%. Natomiast dynamika liczby zwolnionych z pracy w 2009 roku wynosiła 82,20%. Od 2010 roku zaczęła rosnać do końca 2011 roku i wynosiła 113,29%. W 2012 roku spadła do 92,02% i niestety rosła do 2015 roku, podczas gdy w 2016 roku nastąpił spadek. W 2018 roku dynamika wzrostu zwolnień z pracy wynosiła 95,18%.

W najbliższych latach należy spodziewać się dalszego wzrostu liczby przyjęć do pracy, a także liczby zwolnień z pracy ze względu na rozwój gospodarczy kraju. Liczba przyjęć do pracy będzie zdecydowanie przewyższała liczbę zwolnień z pracy.

Tabela 7

**Przyjęci do pracy i zwolnieni z pracy oraz tempo wzrostu przyjęć i zwolnień
w Polsce w latach 2009–2018**

Rok	Przyjęci do pracy			Zwolnieni z pracy		
	Ogółem w tys.	Współczynnik przyjęć w proc.	Dynamika w proc.	Ogółem w tys.	Współczynnik zwolnień w proc.	Dynamika w proc.
2009	1525,6	18,8	72,29	1660,5	20,4	82,20
2010	1614,5	20,3	105,83	1557,8	19,5	93,82
2011	1818,7	22,7	112,65	1764,8	22,0	113,29
2012	1587,7	19,7	87,30	1623,9	20,1	92,02
2013	1606,0	20,2	101,15	1497,7	18,9	92,23
2014	1709,4	21,5	106,44	1537,0	19,3	102,62
2015	1804,0	22,3	105,53	1666,4	20,6	108,42
2016	1908,6	22,7	105,80	1742,8	21,2	104,58
2017	2295,7	26,3	120,28	2101,9	23,9	120,60
2018	2291,4	27,1	99,81	2000,5	23,5	95,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Przyjęcia do pracy. Zwolnienia z pracy*, Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, GUS, Warszawa 2010, s. 267–268, 2011, s. 231–232, 2012, s. 236–237, 2013, s. 247–248, 2014, s. 248–249, 2015, s. 250–251, 2016, s. 250–251, 2017, s. 250–251, 2018, s. 250–251, 2019, s. 250–251.

5. BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY

W 2009 roku zarejestrowanych jako bezrobotnych ogółem było 1892,7 tys. osób (tabela 8). Natomiast nowo zarejestrowanych 3083,7 tys. osób, a wyrejestrowanych 2664,8 tys. osób. Stopa bezrobocia wynosiła 12,1%. Liczba ofert pracy kształtowała się na poziomie 21,3 tys. Od 2009 roku rosła liczba zarejestrowanych ogółem oraz stopa bezrobocia, spadała zaś liczba ofert pracy. Było to efektem kryzysu gospodarczego na świecie, który dotknął również Polskę. Sytuacja taka utrzymywała się do końca 2013 roku. Od 2013 roku spadała liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem, a tendencja ta trwała do końca 2018 roku. W 2016 roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem wynosiła 1335,2 tys., bezrobotnych nowo zarejestrowanych było 2245,7 tys., wyrejestrowanych – 2598,4 tys., stopa bezrobocia wynosiła 8,3%, a ofert pracy było 63,5 tys. Natomiast

na koniec 2018 roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych ogółem wynosiła 968,9 tys., bezrobotnych nowo zarejestrowanych było 1662,1 tys., wyrejestrowanych – 1774,9 tys., stopa bezrobocia wynosiła 5,8%, a ofert pracy było 62,7 tys.

Tabela 8

**Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy w Polsce
w latach 2009–2018**

Rok	Bezrobotni zarejestrowani ogółem w tys.	Bezrobotni nowo zarejestrowani w tys.	Bezrobotni wyrejestrowani w tys.	Stopa bezrobocia rejestrowanego w proc.	Oferty pracy w tys.
2009	1892,7	3083,7	2664,8	12,1	21,3
2010	1954,7	3042,0	2979,8	12,4	23,5
2011	1982,7	2591,5	2563,5	12,5	22,0
2012	2136,8	2655,0	2500,8	13,4	23,1
2013	2157,9	2709,4	2688,1	13,4	30,6
2014	1825,2	2452,8	2786,2	11,4	39,7
2015	1563,3	2368,8	2630,6	9,7	51,2
2016	1335,2	2245,7	2598,4	8,3	63,5
2017	1081,7	1914,8	2168,3	6,6	66,9
2018	968,9	1662,1	1774,9	5,8	62,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy, Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani*, Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, GUS, Warszawa 2010, s. 271–272, 2011, s. 235–236, 2012, s. 240–241, 2013, s. 251–252, 2014, s. 252–253, 2015, s. 254–255, 2016, s. 254–255, 2017, s. 251–252, 2018, s. 255–256.

Dynamika liczby bezrobotnych zarejestrowanych spadła w całym analizowanym okresie z 128,42% w 2009 roku do 89,57% w 2018 roku (tabela 9). Podobnie dynamika liczby bezrobotnych nowo zarejestrowanych – ze 124,51% w 2009 roku do 86,80% w 2018 roku. Tendencja spadkowa to bardzo dobra informacja dla gospodarki. Wyjątkiem był rok 2009 i 2012, kiedy to dynamika rosła, co było związane z kryzysem gospodarczym w Polsce i na świecie. Nieco wolniej rosła z kolei dynamika liczby bezrobotnych wyrejestrowanych. Podsumowując, sytuacja taka mogła być efektem dużego wzrostu dynamiki ofert pracy – z 71,00% w 2009 roku do 124,02% w 2016 roku. Zmniejszył się udział osób długotrwale bezrobotnych, osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy oraz osób bezrobotnych zamieszkałych na wsi. Zwiększył się natomiast udział osób dotychczas niepracujących, absolwentów oraz osób bez kwalifikacji zawodowych. W 2018 r. na jedną ofertę było 4 kandydatów.

Tabela 9

Dynamika wzrostu bezrobotnych zarejestrowanych, stopy bezrobocia oraz oferty pracy w Polsce w latach 2009–2018 w proc. (rok poprzedni = 100)

Rok	Bezrobotni zarejestrowani ogółem w proc.	Bezrobotni nowo zarejestrowani w proc.	Bezrobotni wyrejestrowani w proc.	Stopa bezrobocia rejestrowanego w proc.	Oferty pracy w proc.
2009	128,42	124,51	96,92	127,37	71,00
2010	103,28	98,65	111,82	102,48	110,33
2011	101,43	85,19	86,03	100,81	93,62
2012	107,77	102,45	97,55	107,20	105,00
2013	100,99	102,05	107,49	100,00	132,47
2014	84,58	90,53	103,65	85,07	129,74
2015	85,65	96,58	94,42	85,09	128,97
2016	85,41	94,80	98,78	85,57	124,02
2017	81,01	85,27	83,45	79,52	105,35
2018	89,57	86,80	81,86	87,88	93,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie tabeli 8.

PODSUMOWANIE

Po przeprowadzeniu analiz i ocen można stwierdzić, że sytuacja pracujących na rynku pracy w Polsce polepsza się. W latach 2007–2016 można było mówić o dużym zróżnicowaniu wielkości zatrudniania, liczby pracujących oraz liczby przyjętych i zwalnianych osób, gdyż pracodawcy dostosowywali wielkość zatrudniania oraz liczbę pracujących do sytuacji gospodarczej panującej w kraju. Najwięcej zatrudnionych było w przemyśle, w handlu i naprawach samochodów oraz w edukacji. Najmniej natomiast w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją oraz w pozostałej działalności usługowej. Najwyższa była dynamika zatrudnienia w informacji i komunikacji ze względu na rozwój tego działu. Przedsiębiorstwa dostosowywały przeciętne zatrudnienie do panującej koniunktury na rynku oraz do sytuacji w całej gospodarce w kraju i zagranicą. Rosła liczba oraz dynamika liczby pracujących w Polsce, z tym że pracujących w sektorze publicznym było coraz mniej, a w prywatnym coraz więcej. Wpływ na taką sytuację miały także koszty pracy, ich wzrost był na poziomie inflacji. W 2009 roku nastąpił nawet spadek zatrudnienia oraz liczby pracujących. Wynikało to z pogarszającej się sytuacji ekonomicznej

oraz z występującego spowolnienia gospodarczego w kraju i za granicą. Miało to przełożenie na liczbę przyjmowanych i zwalnianych osób. Ogólnie rzecz biorąc, w całym analizowanym okresie spadało bezrobocie, rosła zaś liczba ofert pracy. Koniunktura gospodarcza w Polsce była coraz lepsza, co przekładało się na sytuację na rynku pracy. Nie ulega także wątpliwości, że w obliczu nierównomiernego bezrobocia konieczne staje się zwiększanie nakładów na aktywną politykę rynku pracy. Strategią przyszłości państwa powinna być polityka gospodarcza, której celem byłby rozwój sprawnej i efektywnej gospodarki, umożliwiającej każdemu zdolnemu i chętnemu pracownikowi skorzystanie z prawa do pracy.

BIBLIOGRAFIA

- Becker G.S., *Job Market: Europe Doesn't Have Anything to Boast About*, New York 1997.
- Borkowska S. (red.), *Rynek pracy wobec integracji z Unią Europejską*, IPiSS, Warszawa 2002.
- Januszek H., *Kapitał społeczny na rynku pracy*, [w:] H. Januszek (red.), *Kapitał społeczny – aspekty teoretyczne*, „Zeszyty Naukowe” nr 42, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2004.
- Jarmołowicz W. (red.), *Gospodarowanie pracą we współczesnym przedsiębiorstwie. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Forum Naukowe, Poznań 2007.
- Jarmołowicz W. (red.), *Rynek pracy w warunkach zmian ustrojowych*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2003.
- Jarmołowicz W., Knapieńska M., *Polityka państwa na rynku pracy w warunkach transformacji i integracji gospodarczej*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2005.
- Kryńska E., Kwiatkowski E., *Podstawy wiedzy o rynku pracy*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2013.
- Paszke H., *Postęp i regres w zarządzaniu zasobami ludzkimi w Europie*, [w:] Z. Galor, B. Goryńska-Bittner (red.), *Stara i Nowa Europa*, Poznań 2000.
- Paszke H., Piotr W., *Spoleczno-ekonomiczne uwarunkowania rynku pracy menedżerów*, [w:] W. Jarmołowicz (red.), *Rynek pracy w warunkach zmian ustrojowych*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań 2003.
- Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2010*, GUS, Warszawa 2010.
- Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2011*, GUS, Warszawa 2011.
- Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2012*, GUS, Warszawa 2012.

- Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej* 2013, GUS, Warszawa 2013.
Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2014, GUS, Warszawa 2014.
Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2015, GUS, Warszawa 2015.
Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2016, GUS, Warszawa 2016.
Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2017, GUS, Warszawa 2017.
Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2018, GUS, Warszawa 2018.
Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2019, GUS, Warszawa 2019.
Socha M.W., Sztanderska U., *Labor Market in the Transition to the Market Economy in Poland*, Polish Policy Research Group Warsaw University, PPRG Discussion Papers No. 2, Warsaw 1991.

ANALIZA ZMIAN NA RYNKU PRACY W POLSCE W LATACH 2009–2018

Streszczenie

Celem artykułu jest opisanie sytuacji pracujących w Polsce w latach 2009–2018 oraz identyfikacja czynników, które miały na tę sytuację wpływ. Rozważana jest następująca hipoteza badawcza: sytuacja na rynku pracy w Polsce polepszała się. Zadano przy tym pytania badawcze o to, czy i jak zmieniła się sytuacja pracujących, zatrudnionych oraz koszty pracy, liczone w wysokości przypadającej na jednego zatrudnionego i jedną przepracowaną godzinę. Ocenie poddano również informacje dotyczące bezrobocia z uwzględnieniem bezrobotnych nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych, stopy bezrobocia oraz ofert pracy. Na podstawie tych danych przeprowadzono analizę zmian oraz obliczono dynamikę wzrostu. Korzystano przy tym z danych statystycznych o rynku pracy Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie, publikowanych w Rocznikach Statystycznych Rzeczypospolitej Polskiej za lata 2009–2018 – był to ważny dla Polski okres, który obejmował zarówno lata rozwoju gospodarczego, jak i kryzys gospodarczy oraz czas po kryzysie.

Słowa kluczowe: rynek pracy, pracujący, zatrudnienie, bezrobocie, koszty pracy

ANALYSIS OF CHANGES ON THE LABOR MARKET IN POLAND IN 2009–2018

Abstract

The purpose of the article is to identify the situation of workers and identify factors that affected the situation in the labour market in Poland in 2009–2018. The research hypothesis is that the situation in the labour market in Poland was improving. Research questions, however, are whether and how the situation of workers, employees, and labour costs per employee and hour worked changed. The report also assesses the information on unemployment, including newly registered and deregistered unemployed, the unemployment rate and job offers. Based on these data, an analysis of changes in the level and calculated dynamics of growth is carried out. The statistical data of the labour market of the Central Statistical Office in Warsaw, published in the Statistical Yearbooks of the Republic of Poland for the years 2009–2018, are used for the analysis and evaluation. The years 2009–2018 are adopted for the analysis, because this is an important period for Poland as it covers the economic development, the economic crisis and the period after the crisis.

Key words: labour market, employees, employment, unemployment, labour costs

АНАЛИЗ ИЗМЕНЕНИЙ НА РЫНКЕ ТРУДА В ПОЛЬШЕ В 2009–2018 ГОДАХ

Резюме

Цель статьи – анализ ситуации с трудоустройством в Польше в 2009–2018 годах и выявление факторов, оказавших влияние на данную ситуацию. За основу взята следующая исследовательская гипотеза: ситуация на рынке труда претерпевала позитивные изменения. В то же время были поставлены исследовательские вопросы, касающиеся того, изменилась ли и каким образом ситуация работающих и трудоустроенных лиц, а также стоимость труда, рассматриваемая в расчёте на одного работника и на один отработанный час. В статье также содержится информация, касающаяся безработицы, с учётом недавно зарегистрированных безработных и безработных, у которых регистрация закончилась; уровня безработицы и предло-

жений работы. На основе полученных данных произведён анализ изменений и выявлена динамика роста. С этой целью были использованы статистические данные, касающиеся рынка занятости, предоставленные Центральным статистическим управлением в Варшаве, опубликованные в Статистических ежегодниках Республики Польша в 2009–2018 годах – это был значимый период для Польши, который охватывал как годы экономического роста, так и экономический кризис и послекризисные годы.

Ключевые слова: рынок труда, работающий, трудоустройство, безработица, стоимость труда

Cytuj jako:

Antoszak P., *Analiza zmian na rynku pracy w Polsce w latach 2009–2018*, „Myśl Ekonomiczna i Polityczna” 2020 nr 1(68), s. 33–55. DOI: 10.26399/meip.1(68).2020.02/p.antoszak

Cite as:

Antoszak, P. (2020), ‘Analiza zmian na rynku pracy w Polsce w latach 2009–2018’ [‘Analysis of changes in the labour market in Poland in 2009–2018’], *Myśl Ekonomiczna i Polityczna* 1(68), 33–55. DOI: 10.26399/meip.1(68).2020.02/p.antoszak